

Spindelveven:

Spindel-VM

Av Lisbet Holtedahl

Selv det at skrive en sådan lille petit får mig til at føle, at jeg deltar i et mesterskab. Hvorfor? Jeg læser febrilsk et par af de foregående sidstesider i Sociologi i dag og prøver at sammenfatte hvad *den* konkurrence går ud på. Elegance? En anekdote, som er morsom, og som ikke ligner på sociologi før i aller sidste linje? Det er muligt, at jeg har et sociologisk kæphest/idé som jeg kunne ha lyst til at benytte denne enestående chance til at formidle, – men få den pakket ind så den blev morsom? Og slik at slutpointet kom som en overraskelse?

Her på instituttet i Tromsø har vi i 10 år prøvet at udvikle et tværfagligt *samarbejde*. Men det har vist sig ikke at være enkelt at blive enig om hvad slags arbejde, som skal gå på tværs. Derimod oplever jeg, som den mellemeuropæer jeg er, at jeg finder alle heroppe forbausende enige om hvad som er morsomt. Ved lunch-bordet og til de årlige julefester flommer kolleger over af noget, som efter andres reaktioner at bedømme er utroligt morsomt.

Det har hændt én gang, at jeg kom til at le af det man kalder en vits – og til og med på det rette sted. Det var nok bl.a. fordi den blev præsentert slik, at min faglige selvfølelse som antropolog indledningsvis blev maksimalt mobilisert og jeg dermed følte det ekstra vigtigt at kunne forstå den: «Dette handler om kulturforskelle,» blev det sagt – jeg tør forresten godt sige hvem det var som fortalte den, selv om det kan true mit kvindepolitiske rygte, det var han Ottar. Det er jo lidt leit, at det er en mand som har fortalt den eneste vits, man greier at huske. Men forklaringen kan kanskje være, at vi i jentemiljøet bruger tiden på alt andet end vitser – eller, at vi, når vi har det så morsomt, når vi snakker om mændene, ler så uophørligt, at vi ikke oplever det som vitser? – – «Det var to isbjørner, som tilfældigvis var kommet til Sahara. Den ene si'r til den andre: «Å Gud kor kalt det e

hær!» «Kossen det?» spør den andre. «Jo, ser du ikke kossen dem har strødd?»»

Jeg forstod med det samme, at den ene isbjørnen trodde, at det bare fantes sand der det også var is under. Mens vi kun kan håbe, at den anden isbjørn – som en god antropolog – forlængst havde stukket labben i sanden og opdaget, at hun befant sig i et fremmed samfund.

Mesterskab, konkurrence. Jeg har fortalt jer, at jeg let fanges af denne følelse. Andres epistler, andres vitser – havde jeg ikke haft kulturforskellen at skyldte på, havde jeg haft vitse- og epistelkomplekser.

Men VM i fodbold. Jeg kan ikke fordrage, at alle verdens mænd sidder og glør på det i timevis. Det er ikke til at tro, at så mange mænd kan gå sådan op i det. Det er OK, at vi nu også har fået fortalt i avisen, at det er lige så deiligt som et lidenskabeligt samleje – sådan som de oplever det –. Hadde det blot medført, at mænd lettere højløyd debatterede disse erotiske følelser, kunne *det* været en fornøjelse for os fremmedgjorte.

Hvad sker, når VM-bølgen går over de norske hjem? Jeg har en bange anelse om, at det vi har med at gjøre, ligner på den ene bamsens reaksjon på Sahara: Fodbold her og fodbold der – det må være samme sorten mennesker som sparker! Sand bruges nu engang til at forhindre, at man falder på glatte veje.

Det er grusomt farligt, at have et så internasjonalt gjennomtrængende (!!!) fænomen som TV-VM! Alle mænd i Norge (VERDEN?) kan risikere at fortsætte med at tro, at de har mere fælles med folk fra andre nationer end fodbold – ja, at alle i grunnen er så like inni? Ønsker det samme, f.eks.? Dette kan igen føre til, at man ikke er åben for og heller ikke opdager og tar hensyn til de forskjellige i tenkemåde, som representanter for fremmede samfund er bærere af. En inder skrev i Dagbladet i går, at hans erfaring var, at man i bedste fald kunne håbe på, at det gikk op for en nordmand at en inder tenker anderledes, men at dette igjen automatisk ville vække nordmandens medlidethed.

Det er dog muligt, at det netop er en forståelse for kulturforskelle, som ligger til grund for, at Kameruns og Algeries deltagelse i VM *ikke* blev transmittert i norsk TV? (Min mand har fortalt mig det!) I så fald hvorledes kan forskellen mellom Norge og Kamerun føre til, at det måtte blive mindre interessent/attraktivt for norske seere at

Sociologisk Forskning

Samhällsvetenskaplig tidskrift som utges av Sveriges sociologförbund med fyra nummer om året. Prenumeration för helt år 60 kr; bibliotek och org. 140 kr. Lösnummer 20 kr; dubbelnummer 30 kr. Sociologisk Forskning, c/o Arbetslivscentrum, Box 5606, 114 86 Stockholm. Kommande nummer: Sektorforskning; Alkohol.

Nummer 1, 1982 (20 kr)

Arbetsliv

Christian Berggren: Braverman — och sedan?
 Marit Hoel: Arbetstradisjon og kvinnefellesskap
 Jan Ch. Karlsson: 'Byggandets industrialisering'
 Dessutom recensioner av arbetssociologiska texter och debatt om klass och kön.

Nummer 2—3, 1982 (30 kr)

Aktionsforskning

Herman Schmid: Tillämpad forskning som praktik
 Bjørn Gustavsen: Utviklingstrekk i handlingsretted arbeidslivsforskning
 Edmund Dahlström: Handlingsorienterad forskning på olika nivåer
 Ulf Himmelstrand: Om teori, metod och social praktik
 Harald Swedner: Om förändringsarbetets etik
 Ingall Eriksson: Aktionsforskaren som turist, spion, missionär m m
 Sverre Lysgaard: Sosiologi som vitenskap og profesjon
 Åke Sandberg: Från aktionsforskning till praxisforskning
 Eva Hedman: Kunskap och strategi (rec)
 Dessutom stor recensionsavdelning

följe deres indsats?

For det andre vil jeg påpeke det *fællesskabsdannende*, som det massive internationale fodboldsystem paradoksalt nok også medfører for mænd. De får foråret – via TV, aviser, hverandre – et redskab, et sprog, som de kan bygge videre på også der, hvor engelsken ikke strækker.

Er det på denne måde krig og militærvesen altid har fungeret? I så fald er jo fodbolden adskillig bedre. Men det er vist stadig bare mænd, som gis anledning til denne type fællesskab . . . Burde ikke vi også ha et sådant tilbud, piger?

Så hermed opfordrer jeg til verdensomspændende transmission af kvinde-møder. (Det er kvindeforeninger, som talmæssigt er de støreste i Norge). Mødereglene varierer antagelig mer globalt end fodboldregler. Derfor oversættes mødereglene til alle sprog for alle seere, således at alle kan følge med. Et eksempel: transmission af missions-sanitets- eller redningsforeningsmøder fra 15–20 udvalgte land. To reportager daglig fire dage hver uge. Spillerregler: kom som du er, ta bare unger med, du skal helst holde på med et håndarbejde, reparationer; værtinden skal lave kaffe, servere lufse, læse i Bibelen. Forløb: debat om lokalpolitik, verdens nød, fred, åndelig udvikling. Et andet: kvindeharemsmøde fra Kamerun: regler: ingen mænd får se/høre på TV. Forløb: debat om hvordan få manden til at tænke på andet end det som sker mellem mænd? Hvordan få ham til at betale for madvarene? Et tredje eksempel: Kvindeorganisationsmøde i Nicaragua: Regler: alle politikere skal se på. Forløb: Debat om hvordan få slippe at få trukket vestlig kvindes rolle ned over hovedet af mændene i den politiske elite?

Norsk TV er hermed udfordret. Kvinder ville måske ikke bilde sig ind, at de «var så like inni», men de ville lære meget om hverandres forskellige problemer. *Den* kundskab er vel en kritisk ressur for udviklingen af verdenspolitikken?